

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان امور سینمایی و سمعی بصری

رئیس

بسمه تعالی

شماره: ۱۴۰۵/س/۵۱۶۲۸۰

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۶/۱۶

ساعت ثبت: ۱۹:۰۲

پیوست: ندارد

جناب آقای محمدی

معاون محترم حقوقی، مجلس و استان ها

با سلام و احترام؛

بازگشت به نامه شماره ۱۴۰۵/۲۶۷۷۰۲ مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۰۷ در خصوص کلیات "طرح مقابله با نفوذ سرویس- های اطلاعاتی و دولت ها یا نهادهای بیگانه در کشور"، برخی ملاحظات علمی و کارشناسی، در باره ی تبعات احتمالی این طرح بر حوزه فرهنگ و هنر، خدمت جنابعالی ارسال می شود. امیداست این موارد در فرآیند نهایی سازی و اجرای قانون مورد توجه قرار گیرد.

(۱) گستره ی بیش از حد تعاریف و مصادیق در طرح:

در ماده ۲ این طرح، مفاهیمی چون "کارگزار بیگانه"، "دولت خارجی سطح یک و دو و سه" به گونه ای تعریف شده اند که می تواند طیف وسیعی از فعالیت های متعارف اهل فرهنگ و هنر را در بر گیرند: از انتشار کتاب و مقاله و دریافت بورسیه ی تحصیلی (بند ۳-۷) تا همکاری هنری و سینمایی، شرکت در جشنواره های علمی و هنری، دریافت جوایز و نشان های بین المللی و ساخت و نمایش فیلم، تئاتر، مستند و موسیقی (بند ۶-۷). این گستردگی تعریف، در عمل مرز میان "تعامل فرهنگی و علمی متعارف" و "فعالیت مسئله دار امنیتی" را کمرنگ می کند و می تواند بستری برای برداشت های سلیقه ای و ناهماهنگ را در مواجهه با اهالی سینما فراهم آورد.

نکته دیگر آنکه، مطابق ماده ۲ این طرح، تعیین مصادیق "دولت های خارجی سطح دو" صرفا بر پایه ی پیشنهاد وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه صورت می گیرد، بدون آنکه مشورت نهادهای تخصصی فرهنگ و سینما در این فرآیند پیش بینی شده باشد. با توجه به آنکه بسیاری از کشورهای میزبان مهم ترین جشنواره های سینمایی جهان می توانند به تشخیص صرفا امنیتی در این فهرست قرار گیرند، چنین رویه ای می تواند عملا امکان حضور رسمی و متعارف سینمای ایران را در معتبرترین رویدادهای بین المللی از میان ببرد.

(۲) اثر بازدارنده ی طرح بر تعاملات بین المللی سینمای ایران:

مستحضرید که جایگاه امروز سینمای ایران در عرصه ی جهانی، که ثمره ی دهه ها تلاش فیلمسازان، پژوهشگران و نهادهای فرهنگی کشور بوده تا حد زیادی مرهون همین تعاملات بین المللی است. حال آنکه، حضور در جشنواره های

۳۴۰۹۶۰۳

میدان بهارستان، خیابان کمال الملک تلفن و نمابر: ۳۸۵۱۲۲۳۰ کدپستی: ۱۱۴۹۹۴۳۳۸۱

Cinama.farhang.gov.ir
Info-Cinama@Farhang.gov.ir

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان امور سینمایی و سمعی بصری

رئیس

بسمه تعالی

شماره: ۱۴۰۵/س/۵۱۶۲۸۰

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۶/۱۶

ساعت ثبت: ۱۹:۰۲

پیوست: ندارد

معتبر، همکاری‌های پژوهشی و دانشگاهی، ترجمه‌ی آثار و گفت و گوی علمی با مراکز مطالعات ایران شناسی و سینما در سراسر جهان، مطابق ماده‌ی ۲۷ و ۲۸ این طرح، در صورت عدم ثبت پیشین در "سامانه" یا تشخیص مصداقی نامشخص، می‌تواند مشمول مجازات حبس و محرومیت اجتماعی شود. نگرانی جدی این است که چنین سازوکاری، بجای مقابله‌ی هدفمند با تهدیدهای واقعی، عملاً هزینه‌ی تعامل بین‌المللی متعارف را برای فیلم‌سازان، پژوهشگران و موسسات فرهنگی چنان بالا ببرد که آنان ترجیح دهند از این تعاملات به کلی کناره بگیرند. پیامدی که در دراز مدت به انزوای فرهنگی و افت جایگاه بین‌المللی سینمای ایران می‌انجامد و آنچه را طی دو سال گذشته و در جهت رفع انسدادهای موجود در حوزه‌ی سینما انجام شده بود، بی‌نتیجه خواهد کرد.

این اثر بازدارنده، به ویژه در مورد نسل جوان، سینماگران و دانشجویان این رشته، نگران کننده است. بخش قابل توجهی از پیوند نسل جدید با استانداردهای روز جهانی سینما، از طریق دوره‌های کوتاه‌مدت، کارگاه‌های تخصصی و بورسیه‌های تحصیلی شکل می‌گیرد. جرم‌انگاری یا مشروط کردن این مسیر به فرآیندهای پیچیده‌ی اداری، در عمل مانع رشد و به روز رسانی دانش فنی و هنری نسل آینده خواهد شد.

۳) هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی محتمل:

سینما، افزون بر کارکرد فرهنگی، یک صنعت است که بخشی از اشتغال و درآمد اهالی این حوزه را از رهگذر تولید مشترک بین‌المللی، فروش و پخش آثار در بازارهای خارجی و حضور در بازارهای جانبی جشنواره‌ها تامین می‌کند. کاهش این جریان‌ها، که در سایه‌ی اجرای طرح حاضر محتمل به نظر می‌رسد، می‌تواند به تضعیف معیشت اهالی سینما و کاهش سرمایه‌گذاری در این صنعت بیانجامد. پیامدی که در نهایت هزینه‌ی آن را عموم جامعه‌ی فرهنگی و هنری کشور خواهد پرداخت.

۴) تعارض طرح با تجربه‌ی تاریخی و میراث تمدن ایرانی اسلامی:

تمدن اسلامی و فرهنگ ایرانی، در دوران اوج شکوفایی خود، همواره از مسیر تعامل آگاهانه و نقادانه با دیگر فرهنگ‌ها (از جنبش ترجمه در بغداد و بیت‌الحکمه تا داد و ستد علمی در جاده‌ی ابریشم و تبادل فرهنگی میان ایران و همسایگان) به بالندگی رسیده است. بدیهی است اصالت و استقلال فرهنگی، از رهگذر اعتماد به مبانی خود در عین گشودگی هوشمندانه به جهان حاصل می‌شود. تجربه‌ی چند دهه اخیر سینمای ایران نیز نشان داده که همین گشودگی آگاهانه (نه انفعال و نه بی‌مرزی) بوده که توانسته هم صدای فرهنگ ایرانی اسلامی را به گوش جهانیان برساند و هم از هویت ملی و دینی آن صیانت کند.

با توجه به موارد فوق، به نظر می‌رسد اصلاح این طرح در جهت موارد زیر می‌تواند اهداف امنیتی آن را بدون آسیب به پیکره‌ی فرهنگ و هنر کشور تامین کند:

۳۴۰۹۶۰۳

میدان بهارستان، خیابان کمال الملک تلفن و نمابر: ۳۸۵۱۲۲۳۰ کدپستی: ۱۱۴۹۹۴۳۳۸۱

Cinama.farhang.gov.ir
Info-Cinama@Farhang.gov.ir

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان امور سینمایی و سمعی بصری

رئیس

بسمه تعالی

شماره: ۱۴۰۵/س/۵۱۶۲۸۰

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۶/۱۶

ساعت ثبت: ۱۹:۰۲

پیوست: ندارد

- تفکیک دقیق تر میان "تهدید امنیتی محرز" و "تعامل علمی و هنری متعارف بین المللی" با معیارهای شفاف و قابل پیش بینی.
- مشارکت نهادهای تخصصی فرهنگ و هنر (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان سینمایی و انجمن های صنفی) در تعیین مصادیق و فرآیند تشخیص، در کنار نهادهای امنیتی.
- پیش بینی سازوکاری ساده، سریع و شفاف برای ثبت و مجوز دهی فعالیت های متعارف فرهنگی و هنری، به گونه ای که مانع جدی برای فعالیت روزمره ی اهل فرهنگ ایجاد نشود.
- بازنگری در تناسب مجازات ها، به ویژه در مواردی که فعل ارتكابی صرفاً "عدم ثبت اداری" یک فعالیت مشروع فرهنگی بوده نه اقدامی آسیب رسان به امنیت ملی.
- تعیین یک دوره ی گذرا پیش از اعمال ضمانت اجراهای کیفی برای فعالیت های فرهنگی و هنری، همراه با تشکیل کارگروه مشترک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نهادهای امنیتی برای پایش و اصلاح تدریجی سازوکار اجرا. امیداست این ملاحظات، که با انگیزه ی دلسوزی نسبت به جایگاه فرهنگ و سینمای ایران و در عین احترام کامل به دغدغه های امنیتی طرح تقدیم شد، مفید واقع شود و زمینه ای برای گفت و گوی بیشتر کارشناسان فرهنگ و هنر با تدوین کنندگان این طرح، فراهم آورد.

فریدزاده

رونوشت:

جناب آقای طباطبایی دستیار محترم و مدیرکل حوزه ریاست برای

اطلاع.

جناب آقای فرجی مدیرکل محترم دفتر حقوقی، عملکرد و امور استانها برای اطلاع.